Vestfold
FYLKESKOMMUNE

Arkivsak
25/14707-5
Saksbehandler
Mikael Andreas Sætre

Saksgang	**Møtedato**
Hovedutvalg for næring, klima og miljø	26.11.2025
Fylkesutvalget	02.12.2025

Høring av melding om oppgradering av 300 kV-kraftledningen Bamble-Porsgrunn-Tønsberg og søknader om konsesjon for Tønsberg, Gulliåsen og Askehaug transformatorstasjoner

Innstilling fra fylkesdirektøren

1. Vestfold fylkeskommune støtter arbeidet med meldt oppgradering av 300 kV-kraftledning mellom Bamble, Porsgrunn og Tønsberg, da dette vil gi betydelig økt nettkapasitet og forsyningssikkerhet i regionen. Samtidig legger fylkeskommunen vekt på at valg av trasé bør minimere konsekvensene for natur, klima, landbruk, friluftsliv og kulturarv. Det bes særlig å unngå sårbar natur, dyrka og dyrkbar mark, kulturminner og karbonrike arealer så langt som mulig, samt stille krav om nødvendige avbøtende tiltak.
2. Vestfold fylkeskommune støtter konsesjonssøknaden for Tønsberg transformatorstasjon, som anses som nødvendig for oppgradering av regionalnettet.
3. Vestfold fylkeskommune støtter konsesjonssøknaden for Gulliåsen transformatorstasjon, under forutsetning av at anlegget utformes så kompakt som mulig og at avbøtende tiltak gjennomføres for å redusere konsekvensene for natur, landbruk og kulturmiljø.
4. Vestfold fylkeskommune støtter konsesjonssøknaden for Askehaug transformatorstasjon, som vurderes å ha moderate miljøkonsekvenser og betydelig samfunnsnytte.
5. Til konsesjonssøknadene ber Vestfold fylkeskommune NVE om å påse at trafo-stasjoner, master, ledninger, anleggs- og deponiområder lokaliseres og utformes slik at de samlede konsekvensene for naturmangfold, klima, landbruk, friluftsliv og kulturarv begrenses mest mulig. Det bør legges til rette for videre dialog med kulturminnemyndighetene i forbindelse med arkeologiske registreringer og vurdering av tiltak som kan påvirke automatisk fredede kulturminner iht. Kulturminneloven.
6. Vestfold fylkeskommune ber NVE stille krav i konsesjonen om at det permanente deponiområdet for Tønsberg og Gulliåsen transformatorstasjoner legges utenfor dyrka mark og naturområder av stor verdi. Dersom dette ikke er mulig, bes det stilt krav om tilbakeføring eller omgjøring til nevnte formål ved ferdigstillelse av anleggene.
7. Vedtak og fylkesdirektørens vurdering oversendes som høringssvar til NVE, for å få frem faglige innspill til videre utredning av tiltakene, særlig med hensyn til Kulturminneloven og Veglova.

Sammendrag

Statnett har meldt oppgradering av 300 kV kraftledning mellom Bamble, Porsgrunn og Tønsberg til 420 kV. Samtidig har Statnett og Lede søkt om konsesjon for nye transformatorstasjoner ved Tønsberg, Gulliåsen og Askehaug. Tiltakene inngår i Statnetts områdeplan for Vestfold og Telemark (trinn 1) og skal sikre økt overføringskapasitet, forsyningssikkerhet og legge til rette for framtidig forbruksvekst og elektrifisering i regionen. NVE gjennomfører felles høring av melding og søknader, og fylkeskommunens høringssvar behandles i denne saken før høringsfristen 5. desember 2025.

Oppgraderingen innebærer bygging av ny 420 kV-ledning gjennom Larvik, Sandefjord og Tønsberg kommuner, med tilhørende utbygging og oppgradering av tre transformatorstasjoner. Tiltakene vurderes samlet å gi betydelig samfunnsnytte gjennom styrket nettkapasitet og økt forsyningssikkerhet, og støtter opp under Vestfoldplanens mål om økt energiforsyning. Samtidig har tiltakene flere negative konsekvenser for naturmangfold, landskap, kulturmiljø, friluftsliv og landbruk. De mest omfattende miljøpåvirkningene gjelder Tønsberg og Gulliåsen transformatorstasjoner, hvor sårbare naturtyper, jordbruksområder og kulturmiljøer berøres. Askehaug transformatorstasjon vurderes å ha moderate konsekvenser.

Konsekvensene av oppgraderingen av kraftledningen vil først bli avklart i den kommende konsekvensutredningen, men valg av trasé vil være avgjørende for å redusere samlet påvirkning. Det oppfordres til å unngå sårbar natur, dyrka og dyrkbar mark, kulturmiljø av høy verdi og karbonrike arealer så langt som mulig, og til å stille krav om avbøtende tiltak.

Fylkesdirektøren vurderer tiltakene som nødvendige for å oppnå fylkeskommunens mål for energi, klima og verdiskaping, men understreker behovet for å redusere belastningen på matjord, natur, klima og kulturarv. Det anbefales å støtte planene for oppgradering og konsesjon, med forutsetning om bærekraftige løsninger og krav om avbøtende tiltak for å minimere de samlede konsekvensene.

Bakgrunn og saksgang

NVE har mottatt melding fra Statnett om oppgradering av 300 kV-kraftledning mellom Bamble-Porsgrunn-Tønsberg til 420 kV. Ledningen går gjennom Larvik, Sandefjord og Tønsberg kommuner i Vestfold.

NVE har samtidig mottatt søknader om konsesjon (bygging og utvidelse) av 3 transformatorstasjoner (heretter trafo-stasjoner): Tønsberg, Gulliåsen og Askehaug. Disse tiltakene anses av NVE som nødvendige for å gjennomføre oppgraderingen av kraftledningen. NVE gjennomfører derfor samtidig høring av både melding om oppgradering av kraftledningen og søknad om konsesjon for trafo-stasjonene. Sakene har et stort omfang, men siden høringene har en klar sammenheng og lik høringsfrist, behandles høringssvarene samlet i denne politiske saken. Formålet med tiltakene er å gi betydelig økt kapasitet i kraftnettet i regionen.

NVE er vedtaksmyndighet for alle konsesjonspliktige tiltak som behandles etter energiloven, og vil derfor behandle meldingen og søknadene som nå er ute på høring. Behandlingen av meldingen om oppgradering av kraftledningen vil blant annet avgjøre utredningskravene som må oppfylles før det kan søkes konsesjon, samt gi noen føringer for valg av trasé. Behandlingen av søknadene for trafo-stasjonene vil avgjøre om det gis konsesjon til å bygge og drifte anleggene.

Ifølge kapittel 5.5 punkt 18 i reglementet for delegering i Vestfold fylkeskommune, er fylkesdirektør delegert myndighet til saker som er omfattet av Energiloven. Sakene er imidlertid store i omfang og viktig for fremtidig nettkapasitet i hele regionen. I tillegg er energiforsyning høyt prioritert i Vestfoldplanen (2024-2028) og i pågående arbeid med regional plan for areal- og kraftkrevende virksomhet. Derfor legges saken frem til behandling i Hovedutvalg for næring, klima og miljø, som innstiller til Fylkesutvalget som fatter endelig vedtak. I saken behandles fylkeskommunens høringssvar til meldingen om oppgradering av 300 kV-kraftledningen mellom Bamble-Porsgrunn-Tønsberg og søknadene om konsesjon for Tønsberg, Gulliåsen og Askehaug trafo-stasjoner. Det foreslås at saken og vedtaket sendes som fylkeskommunens høringssvar til NVE innen høringsfristen. Vestfold fylkeskommune er innvilget utsatt frist til 05.12.2025, for å gjennomføre politisk behandling.

Saksopplysninger

I Norge er det Statnett som er systemansvarlig nettselskap, som har ansvar for å koordinere produksjon og forbruk av elektrisk kraft. Transmisjonsnettet planlegges, bygges og driftes for å sikre tilstrekkelig overføringskapasitet til å dekke forbruk, utnytte produksjonen best mulig og sikre forsyningssikkerhet. Hovedoppgavene til Statnett er å sikre kraftforsyning, skape verdier for kundene og samfunnet og legge til rette for realisering av Norges klimamål.

De konkrete tiltakene som behandles i denne saken inngår i trinn 1 av Statnett sin områdeplan for Vestfold og Telemark. Hensikten med områdeplanen er å oppgradere transmisjonsnettet i regionen, for å legge til rette for betydelig fremtidig forbruksvekst. Oppgradering av kraftledningen vil gi økt overføringskapasitet fra Sørlandet, gjennom Telemark og inn til Vestfold, samtidig som nye trafo-stasjoner vil gi økt transformeringskapasitet ned til regional- og distribusjonsnettet, og dermed ut til nettkunder i området. Utbygging og utvidelse av trafo-stasjonene er forutsetninger for å oppgradere kraftledningen.

Oppgradering av 300 kV-kraftledning Bamble-Porsgrunn-Tønsberg

Statnett har meldt bygging av 420 kV forbindelse som skal erstatte eksisterende 300 kV ledning mellom trafo-stasjonene Bamble, nye Porsgrunn og Tønsberg. Med 420 kV ledning følger en byggeforbudssone på ca. 40 meter (20 meter fra hver side av senterlinje), der det legges restriksjoner for oppføring av bygg, installasjoner og aktiviteter. Der det finnes skog, vil det bli utført skogrydding. Ved føring parallelt med eksisterende kraftledninger, vil ryddebeltet komme i tillegg til det som eksisterer. Byggingen skal gjennomføres ved kombinasjon av bakkearbeid og bruk av helikopter. Det forventes at det må bygges enkelte veier og/eller utvide eksisterende. For områder utenfor allfarvei vil det benyttes helikopter. At saken er på meldingsstadiet, innebærer at Statnett må gjennomføre en konsekvensutredning av tiltaket før det kan søkes konsesjon hos NVE. NVE ønsker derfor på dette stadiet hovedsakelig innspill til hvilke utredningskrav som skal stilles, samt til prioriteringer ved valg av trasé.

Trasealternativer som meldes:

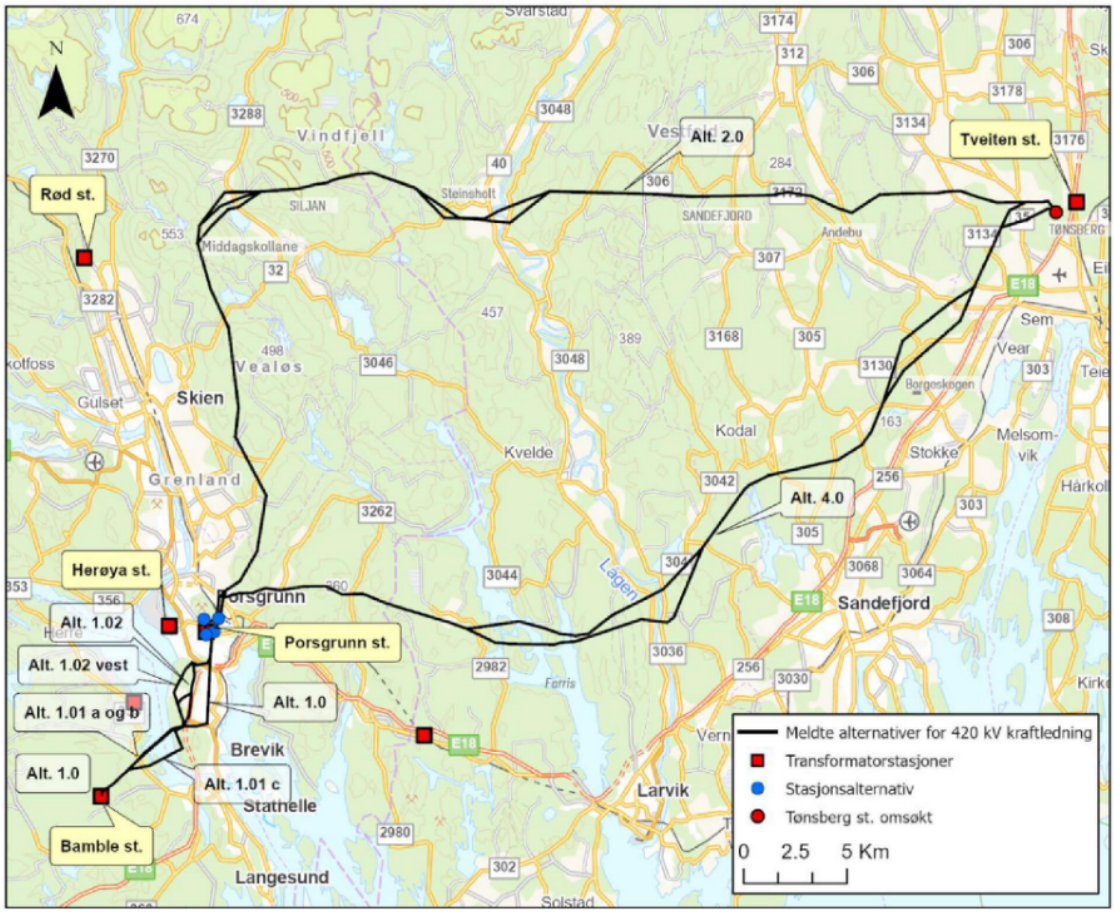

Figur 1 Alternativer for 420 kV forbindelse mellom Bamble, Porsgrunn og Tønsberg transformatorstasjon (omsøkt 2023). Meldte alternativ og varianter er markert med svart linje.

I figuren vises to hovedalternativer mellom nye Porsgrunn og Tønsberg transformatorstasjoner, én nordøstlig (2.0) og en sørøstlig forbindelse (4.0). Statnett har så langt ingen prioriteringer for ledningstraseene, og vil avvente en slik prioritering til høringsinnspill er kommet inn og konsekvensutredning er gjennomført. Prioriterte alternativ vil bli presentert i konsesjonssøknad. Det legges vekt på at alternativene må anses som korridorer og ikke endelige linjer. Endelig forslag vil justeres i forbindelse med konsekvensutredning og konsesjonssøknad.

Alternativ 2.0 - den nordøstlige forbindelsen

Innebærer en ny 420 kV ledning fra Porsgrunn og nordover gjennom Skien og Siljan kommuner. Disse planlegges hovedsakelig gjennom høytliggende skogsterreng. Nord for Opdalsvannet i Siljan kommune føres ny ledning sammen med eksisterende nett østover i retning mot Tønsberg. Det foreslås to ulike varianter sør for Steinsholt, i Larvik kommune. Det foreslås å legge ledningen sør for eksisterende linje for å unngå bebyggelse og dermed omfattende utkobling og innløsing av boliger. For kryssingen av Lågen meldes det én nordlig og én sørlig variant. Ved Andebu i Sandefjord kommune ligger også eksisterende kraftledning tett på bebyggelse. Også her foreslås ny ledning rundt, fremfor parallelt med eksisterende ledning. Ved Jare i Tønsberg kommune foreslås det å flytte eksisterende 420 kV nordover i ny trasé, for å redusere føring nær bebyggelse.

Ved innføringen til Tønsberg trafo-stasjon vil det også være aktuelt å endre på eksisterende traseer for best mulig innføring, men dette må utredes nærmere. Påfølgende figur viser oversikt over eksisterende nett (rødt) og alternativ 2.0 i Vestfold:

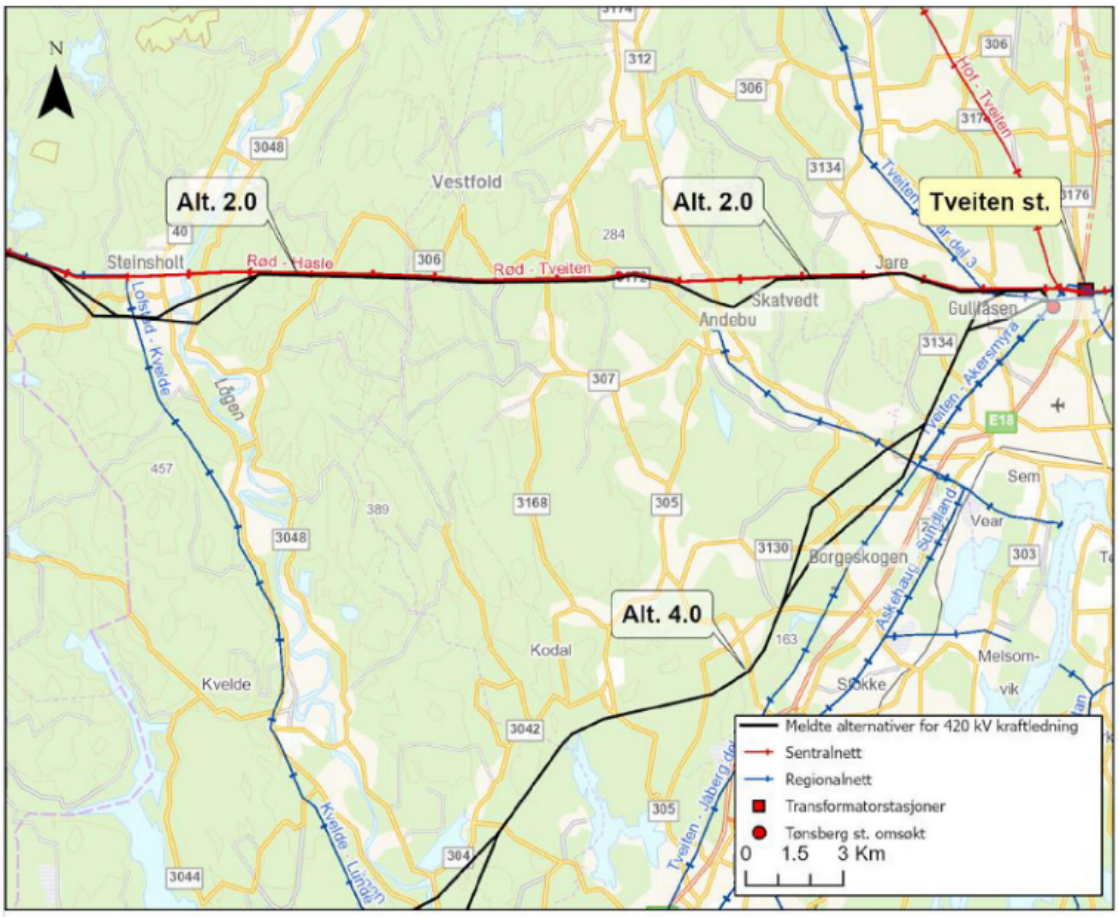

Figur 8 Oversikt alt. 2.0. Alternativet følger eksisterende transmisjonsnett (420 kV) på store deler av strekningen mellom Steinsholt og Tønsberg transformatorstasjon (omsøkt 2023).

<u>Alternativ 4.0 - den sørøstlige forbindelsen</u>
innebærer en ny 420 kV ledning fra Porsgrunn som går østover mot Larvik og Sandefjord og deretter inn mot Tønsberg. Deler av ledningsalternativet føres sammen med eksisterende regionalnett. Også dette alternativet har ulike varianter, blant annet en nordlig/sørlig over Farrisvannet/Lågen og i nærheten av Borgeskogen og inn mot Tønsberg.

Frem til Vallemyrene i Porsgrunn foreslås samme løsning som alternativ 2.0, før traseen går videre østover til Bjørkedalen og frem til regionalnettledning 132 kV (Meen – Omlandsmyra), der den føres parallelt med regionalnettet østover til Engane og videre over Farris. Ved kryssingen av Farris foreslås to varianter, én nordlig og én sørlig. Den nordlige varianten krever etablering av mast på Eikenesøya, og den sørlige på Bjørnøya. Videre østover har de to variantene ulik føring i området Lauvmo og ved kryssing av Lågen – igjen et nordre og et søndre alternativ frem til Langås der de to variantene møtes.

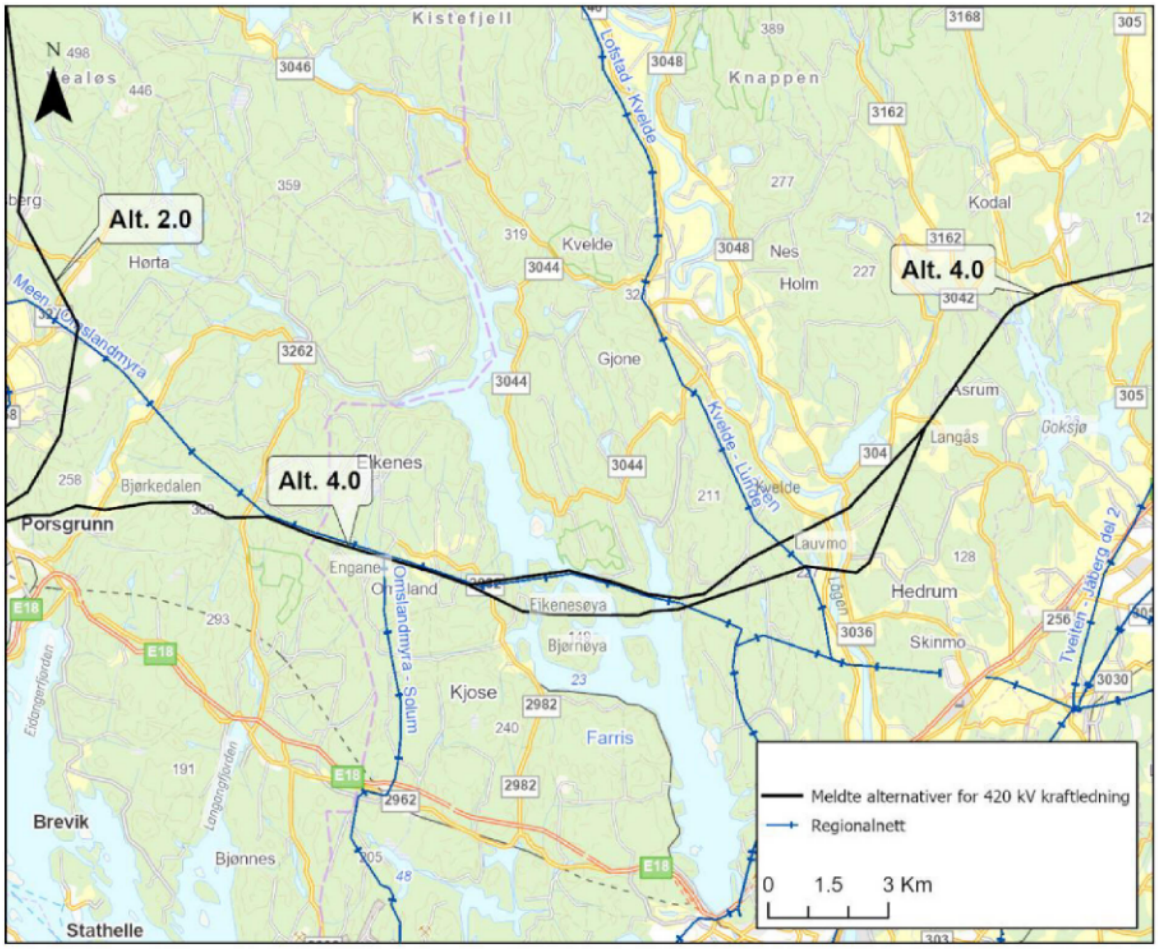

Figur 11 Oversikt alternativ 4.0. Alternativet følger på deler av strekningen eksisterende regionalnettledning.

Øst for Farris fraviker alternativet fra regionalnettet og følger nordøstlig retning mot Tønsberg gjennom skogsterreng før den krysser Ledes 132 kV ledning (blå linje) og Lågen like ved Kvelde. Traseen følger så videre gjennom skogsterreng nordøstlig frem til nordsiden av Goksjø mellom Larvik og Sandefjord kommuner. Herfra føres traseen videre nordover mot Tønsberg. Nord for Borgeskogen har traseen to varianter – en sørlig og nordlig – fra Skjelbred til området Hesby, der linjen krysser Ledes 132 kV-ledning (Akershaug-Kullerød) over Kjershøgda.

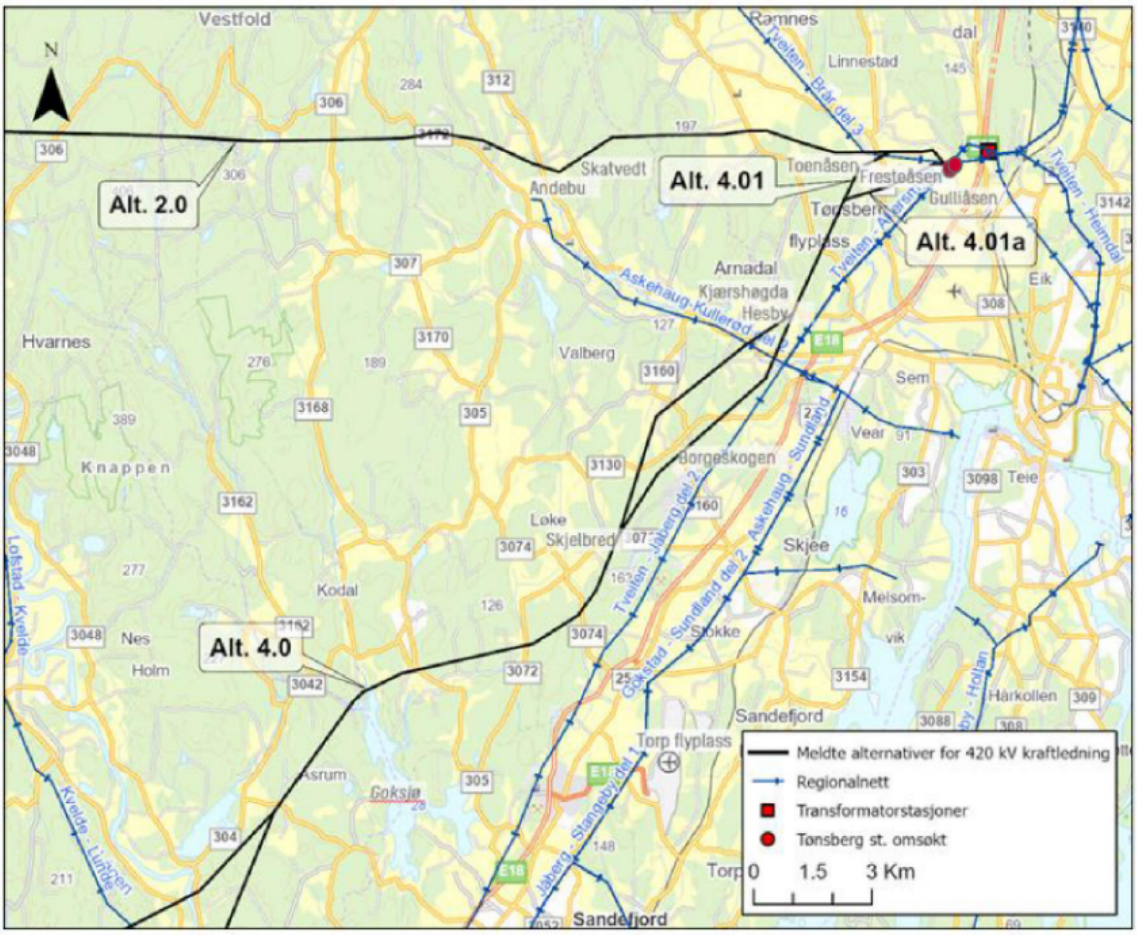

Fra Kjærshøgda foreslås det to alternative innføringer mot Tønsberg trafo – 4.01a og 4.01. 4.01a krysser over dalen mellom Kjærshøgda og Fresteåsen og deretter mot Gulliåsen. 4.0.1 krysser nordover over Toenåsen og i retning mot eksisterende nett og deretter inn mot Tønsberg trafo.

Statnett melder samtidig sanering av eksisterende 300 kV kraftledning mellom Bamble, Porsgrunn og Tønsberg. Det meldes også at planene vil gi konsekvenser for det lokale nettselskapet Lede. Det vil blant annet være behov for omlegging og sanering av underliggende nett, som Lede er ansvarlig for å drifte. Statnett opplyser at de har tett dialog og utarbeider konsesjonssøknad i samråd med Lede.

<u>Statnetts vurdering av behov for oppgradering av kraftledning til 420 kV</u>

Statnett påpeker at det er stor etterspørsel etter tilknytning lokalt og langs hele kysten på Østlandet, både til vanlig forbruk (under 5 MW) og til større nettkunder knyttet til industri og annen kraftkrevende virksomhet. Det er også forventet vesentlig økning i produksjon, blant annet knyttet til havvind. Både økt forbruk og produksjon forventes å gi økte flaskehalser i nettet. Statnett vurderer det derfor som nødvendig med investeringer i transmisjonsnettet. Ved realisering forventes tiltaket å øke forsyningssikkerheten til hele Østlandet. Den samfunnsøkonomiske nytten av å oppgradere kraftledningen vurderes av Statnett som stor. Nullalternativet er å reinvestere ved utløp av anleggets levetid, noe som ikke ville tilrettelagt for økt overføringskapasitet mellom Sør- og Østlandet, og som på sikt kan gi økte kostnader.

Fremdrift

Statnett har målsetting om å sette i drift forbindelsen Bamble-Porsgrunn-Tønsberg innen 2032, med byggestart i 2027. Fremdriften er planlagt som følger:

Tabell 1 Planlagt fremdrift

Aktiviteter	Periode
Søke konsesjon til NVE	2025/ 2026
Forespørre kontrakter	2027-2028
Bygge og rive Porsgrunn stasjon	2027 - 2032
Bygge og rive ledning Bamble-Porsgrunn-Tønsberg	2027 - 2032
Avslutte prosjekt	2032

Mulige arealplankonflikter - Tønsberg kommune

Meldte alternativer går hovedsakelig gjennom areal avsatt til LNF og hensynssoner til bevaring av naturmangfold, sikring av mineralressurser og flomfare. Alternativ 2.0 krysser areal avsatt til golfbane på Re, ny gang- og sykkelvei langs Fv. 35 Ås-Linnestad og ny gang- og sykkelvei Jarlsberg-Heanveien. Tiltaket vurderes av Statnett å ikke være i konflikt med reguleringsplan. Alternativ 4.0 krysser areal som er sikringssone for skytebane, ny gang- og sykkelvei langs Ås-Linnestad og vei inn mot areal for Taranrød fyllplass og deponi. Det vurderes også her at meldte tiltak ikke vil føre til særlig konflikt.

Mulige arealplankonflikter - Sandefjord kommune

Alternativene vil i hovedsak krysse areal avsatt til LNF, hensynssoner for flom og støy og frilufts- og naturområder. Alternativ 2.0 krysser nært areal avsatt til næring ved Haugan og motorsportbane ved Håsken. Det vurderes at meldt tiltak kan krysse over deler av areal som inngår i reguleringsplan for næringsområde ved Haugan, og kan representere en konflikt. Alternativ 4.0 krysser over areal som er avsatt til utvidelse av Borgeskogen industriområde, og som er regulert som Borgeskogen nordøst og Borgeskogen utvidelse i gjeldende reguleringsplan. Alternativet krysser også over areal med igangsatt reguleringsplanarbeid for Borgeskogen – Djupedal massedeponi og kan representere en konflikt.

Mulige arealplankonflikter - Larvik kommune

Alternativene vil krysse areal avsatt til LNF, samt sikringssoner for drikkevann. Alternativ 2.0 krysser over areal avsatt til steinbrudd, masseuttakk og pukkverk (Rundåsen). Alternativ 4.0 krysser over/nær areal avsatt til Skytebane vest for Lågen og hensynssone for bevaring av kulturmiljø vest for Farris.

I saksdokumentene finnes det også informasjon om vurderte alternativer som ikke meldes. Eksempelvis en trasé som følger på nordsiden av E18. Disse alternativene er foreløpig avskrevet grunnet hensyn til eksisterende nettinfrastruktur, verneområder, kommunale og private planer, naturmangfold, friluftsliv m.m. Mer utfyllende informasjon om melding og utredningsprogram til oppgradering av kraftledningen finnes på NVE sine nettsider: www.nve.no/19315/A

Søknad om konsesjon - Tønsberg, Gulliåsen og Askehaug transformatorstasjoner

Tønsberg transformatorstasjon

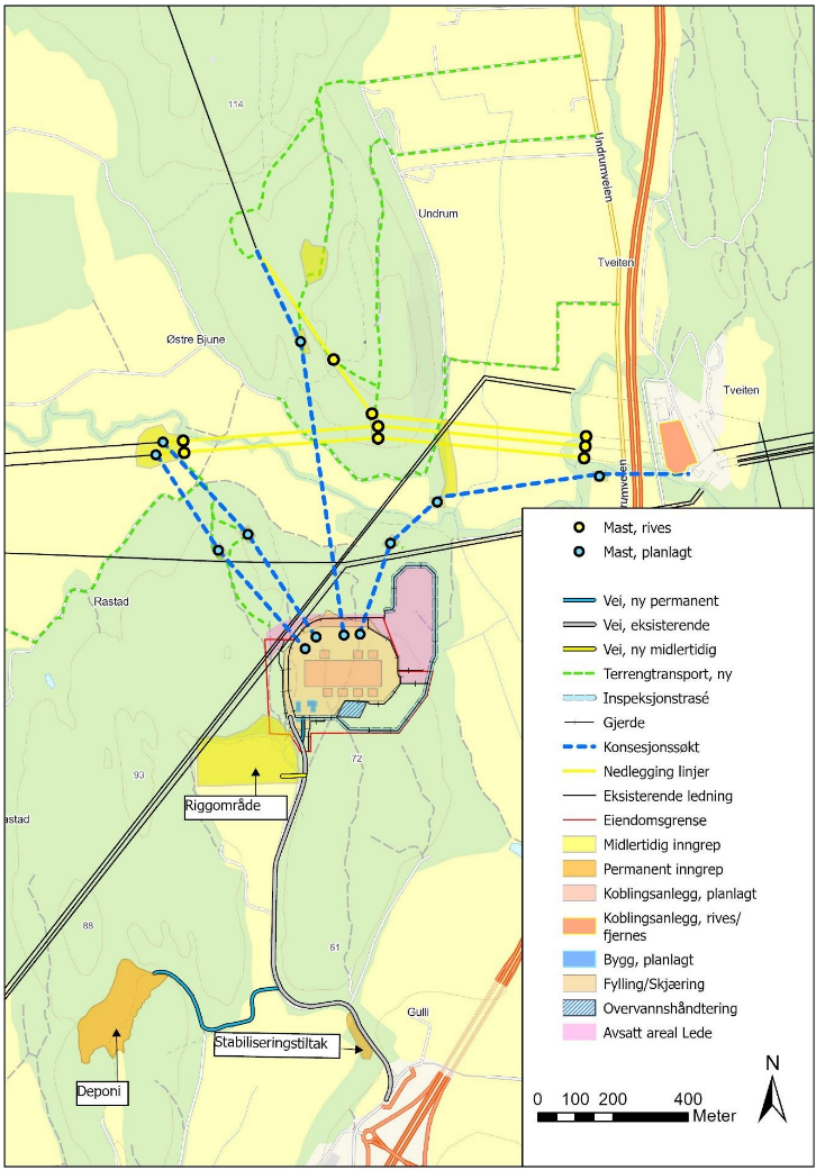

Statnett søker om å bygge og drifte ny transformatorstasjon på Gulliåsen i Tønsberg kommune, samt rive eksisterende anlegg på Tveiten. Stasjonen omsøkes for å øke transformasjonskapasiteten og tilrettelegge for spenningsoppgradering til 420 kV, noe som ikke er mulig i dagens anlegg på Tveiten. Det søkes også om tillatelse til ekspropriasjon og anmodes om forhåndstiltredelse, slik at arbeidene med anlegget kan starte før evt. erstatningssaker er avklart. Statnett er i dialog med grunneiere som berøres og ønsker å få til frivillige avtaler, men ber om ekspropriasjon der dette ikke er mulig.

Statnett har vurdert flere lokasjoner. Ved valg av omsøkt løsning er det lagt vekt på nærhet til eksisterende nettinfrastruktur, grunnforhold, miljøhensyn og muligheten for å samle arealinngrep. Tiltaket omfatter Gulliåsen og sørlige del av Undrumsåsen. Permanente inngrep vil i hovedsak avgrenses til et skog- og friluftsområde som i kommuneplanen er avsatt til næring og LNF på Gulliåsen. Omlegging av ledninger, etablering av deponi og stabiliseringstiltak vil likevel påvirke skog-, frilufts- og jordbruksområder nord og sør for stasjonen, inkludert dyrka mark.

Det antas at Tønsberg transformatorstasjon vil gi betydelig samfunnsnytte ved å sikre økt nettkapasitet, bedre forsyningssikkerhet og redusert risiko for blant annet kvikkleireskred, sammenlignet med dagens Tveiten-stasjon. Tiltaket vil også øke mulighetene for elektrifisering og kan gi systemfordeler som redusert nettap og økt tilgang på fornybar energi. Det presiseres at tiltaket er en forutsetning for å realisere den økte kapasiteten som følger av ny 420 kV-ledning.

Ifølge konsekvensutredningen, vil tiltaket medføre flere negative konsekvenser sammenlignet med nullalternativet - som er utvikling av det avsatte næringsområdet. Tiltaket vil medføre klimagassutslipp fra bygg- og anleggsvirksomhet samt arealbeslag og nedbygging av skog. Det vil også medføre alvorlig miljøskade på naturtypen lågurt-edellauvskog og noe skade på en annen viktig naturtype og funksjonsområde for rovfugl. Tiltaket medfører også permanent tap av dyrka og dyrkbar mark, med noe til middels negativ konsekvens for landbruket. Videre gir tiltaket noe negativ virkning for landskap og friluftsliv. Området er imidlertid allerede sterkt preget av infrastruktur som E18, eksisterende transformatorstasjon og kraftlinjer. Det er registrert flere kulturminner på og i nærheten av Gulliåsen. Den samlede verdien av kulturmiljøet vurderes som stor, og deler av området er ikke systematisk kartlagt. Konsekvensen for kulturminner vurderes derfor som middels negativ.

For å begrense negative virkninger, foreslås flere avbøtende tiltak: Stasjonen skal utformes så kompakt som mulig, og inngrep i dyrka mark og verdifull natur reduseres gjennom optimalisering av traséer og deponiløsninger. Matjord skal håndteres i tråd med matjordplan og områdene revegeteres med stedegne arter. Det etableres vegetasjonsskjerming for å dempe visuell påvirkning, og stier skal flyttes eller reetableres slik at allmennhetens tilgang ivaretas.

Mer utfyllende informasjon om søknad og konsekvensutredning for Tønsberg trafo finnes på NVE sine nettsider www.nve.no/20440/A

Gulliåsen transformatorstasjon

Lede søker om å bygge og drifte Gulliåsen transformatorstasjon i Tønsberg kommune som erstatning for eksisterende Tveiten trafo. Det søkes også om bygging av nye linjer og kabler, samt sanering av eksisterende anlegg på Tveiten. Omsøkt anlegg er en del av omstruktureringen, som også omfatter nye Tønsberg trafo, der hensikten er å styrke regionalnettet for å håndtere økt kapasitet og muliggjøre framtidig spenningsoppgradering til 420 kV - noe dagens Tveiten-stasjon ikke er egnet for. Ugunstige grunnforhold med kvikkleire under dagens stasjon er også én av årsakene. Det søkes også om tillatelse til ekspropriasjon og anmodes om forhåndstiltredelse, slik at arbeidene med anlegget kan starte før evt. erstatningssaker er avklart. Lede er i dialog med grunneiere som berøres og ønsker å få til frivillige avtaler, men ber om ekspropriasjon der dette ikke er mulig.

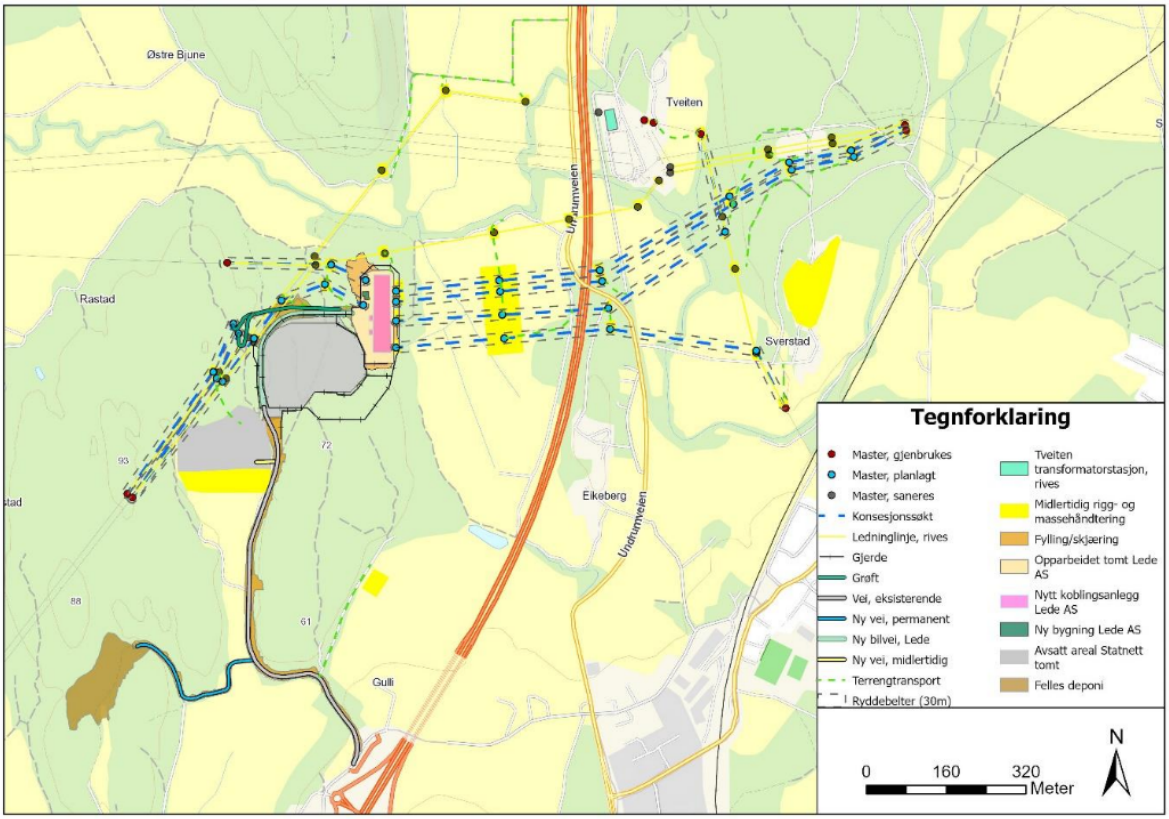

Figur 2 Situasjonsplan for Gulliåsen transformatorstasjon. Planen viser plassering for stasjonstomt for Lede AS og Statnett SF, Lede AS sine planlagte ledninger, master og hjelpeanlegg.

Lede har vurdert flere plasseringer, og det er lagt vekt på nærhet til eksisterende nettinfrastruktur, grunnforhold og anleggets miljøpåvirkning ved valg av løsning. Tiltaket omfatter permanente inngrep i forbindelse med etablering av ny trafo-stasjon på Gulliåsen, nye master og kraftledninger mot øst over E18 og i sør-vestlig retning fra ny trafo. Det er planlagt å etablere og bruke felles deponi med Tønsberg trafo på et område som det, ifølge søknaden, består av skog og noe dyrka mark. Tiltaket foreslås på arealer avsatt til næring og LNF i kommuneplanens arealdel.

Det antas at Gulliåsen trafo-stasjon også vil gi betydelig samfunnsnytte ved å sikre økt nettkapasitet, forsyningssikkerhet og redusert risiko for kvikkleireskred. Det presiseres at også dette tiltaket er en forutsetning for ny 420 kV-ledning og dermed for økt nettkapasitet.

Siden tiltaket skal gjennomføres i samme område som Tønsberg-trafo, er det i konsekvensutredningen avdekket flere av de samme negative konsekvensene. Tiltaket vil medføre klimagassutslipp fra anleggsvirksomhet og nedbygging av skog. Tre naturtyper, inkludert to sårbare, blir negativt påvirket. Tiltaket vil medføre henholdsvis **svært alvorlig** og **alvorlig konsekvens** for to områder med den sårbare naturtypen edelløvskog der 50-90 % av områdene blir nedbygd, samt **alvorlig** og noe negativ konsekvens for to områder med naturtypen lågurtedellauvskog. Tiltaket vil også kunne gi noe negativ konsekvens for landskapsøkologiske funksjoner og vannmiljø.

Ny trafo-stasjon, master og ledninger vil være fremtredende i landskapet og dermed forringe landskapsbildet. Det vurderes at tiltaket gir middels negativ konsekvens for landskap. Konsekvensen for kulturmiljø regnes som middels negativ, siden tiltaket forventes å forringe et kulturmiljø av stor verdi. Tiltaket vil også medføre midlertidig og permanent beslag av noe dyrka mark av stor og svært stor verdi. Samlet vurderes tiltaket å gi **betydelig miljøskade** for jordbruk. For å begrense negative virkninger, foreslås det at tiltaket utformes så kompakt som mulig og at inngrep i dyrka og dyrkbar mark og verdifulle naturtyper reduseres gjennom optimalisering av traséer og valg av deponiløsning. Matjord skal følge matjordplan og det skal revegeteres og etableres vegetasjonsskjerm. Stier skal også omlegges for å sikre allmennhetens tilgang.

Mer utfyllende informasjon om søknad og konsekvensutredning for Gulliåsen trafo finnes på NVE sine nettsider: www.nve.no/20468/A

Askehaug transformatorstasjon

Lede AS søker om å bygge og drifte nye Askehaug trafo-stasjon, ved siden av dagens stasjon, i Tønsberg og Sandefjord kommuner. Det søkes også om å rive eksisterende trafo og legge om og oppgradere fem kraftlinjer, samt spenningsoppgradere ledningen fra Sundland til Askehaug fra 66 kV til 132 kV.

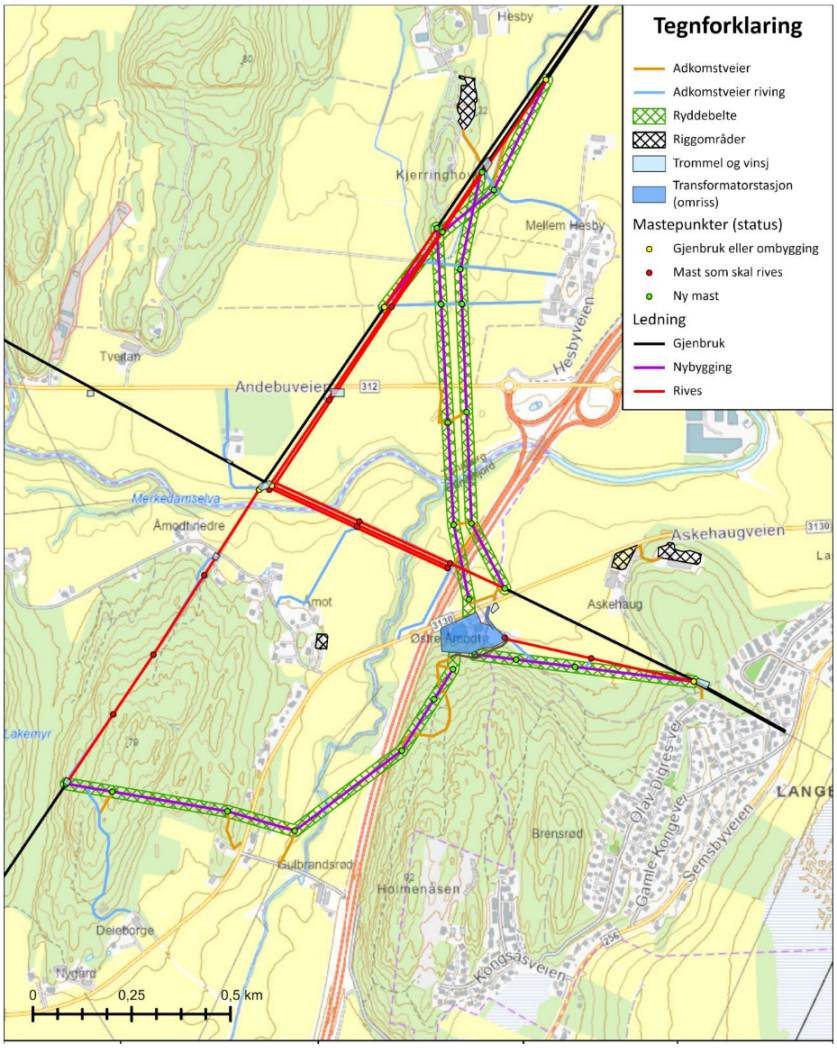

Det søkes også om tillatelse til ekspropriasjon og anmodes om forhåndstiltredelse, slik at arbeidene med anlegget kan starte. Lede er i dialog med grunneiere som berøres og ønsker å få til frivillige avtaler. Nye Askehaug stasjon er planlagt på industritomten like vest for dagens stasjon. Løsningen forutsetter sanering av eksisterende bygningsmasse og planering av tomten. Området er i kommuneplanens arealdel (KPA) avsatt til energianlegg i Tønsberg kommune og næring i Sandefjord kommune.

Formålet med tiltaket er å tilrettelegge for økt kapasitet, da det forventes en økning i last på nærmere 25 % i nær fremtid. Eksisterende stasjon er i dårlig forfatning og det er registrert flere HMS-risikoer og gjentatt lekkasje av SF6 (potent klimagass). Det forventes at eksisterende stasjon ikke vil kunne møte fremtidens behov for nettkapasitet. Ny stasjon skal dermed bidra til redusert risiko og oppgradering av regionalnettet. Tiltaket er en forutsetning for den planlagte løsningen på Gulliåsen trafo-stasjon, ved Tønsberg trafo og henger slik sammen med Statnetts planlagte 420 kV-ledning fra Porsgrunn til Tønsberg.

Tiltaket forutsetter omlegging og oppgradering av fem kraftledninger (lilla linjer figur) inn til Askehaug trafo. For traséen Tveiten-Kullerød presenteres to alternativ:

- **Alternativ 1**: Å strekke ny 66 kV ledning inn på eksisterende masterekke til dagens 132 kV Tveiten-Jåberg. Det søkes om dette alternativet, men det forutsetter at det er tilstrekkelig styrke i eksisterende master og fundament.
- **Alternativ 2:** Ledningene føres fra eksisterende mast like sør for Andebuveien og langs sørsiden av veien i ny trasé mot Kullerød. Dette vil muliggjøre riving av alle linjene i Hesbykrysset (like ved Merkedamselva). Det søkes om dette alternativet, dersom alternativ 1 ikke er mulig.

Ifølge konsekvensutredningen vil tiltaket ha middels negativ konsekvens for miljø og samfunn, men store positive virkninger for driftssikkerhet, kapasitet og klima, sammenlignet med nullalternativet – som innebærer at dagens stasjon og ledninger videreføres. Tiltaket vil medføre arealbeslag, inkludert nedbygging av skog og dyrka mark. Flere plasseringer er vurdert, og det er lagt vekt på nærhet til nettinfrastruktur, sikkerhet og miljøkonsekvenser ved valg av løsning. Tiltaket vil ha negative konsekvenser for flere naturområder med stor/svært stor verdi. Omfanget er imidlertid noe avgrenset, derfor vil tiltaket ha middels negativ konsekvens for naturmangfold.

For å redusere negative konsekvenser fra etableringen av Askehaug trafo, planlegges flere avbøtende tiltak. Blant annet å samle arealinngrep, begrense inngrep i verdifulle naturtyper og påvirkning på matjord, samt bevaring og reetablering av vegetasjon og selektiv skogrydding.

Mer utfyllende informasjon om søknad og konsekvensutredning for Askehaug trafo finnes på NVE sine nettsider: www.nve.no/25737/A

Økonomiske, administrative og juridiske konsekvenser

Saken har ingen økonomiske, administrative eller juridiske konsekvenser for fylkeskommunen.

Konsekvenser for fylkets klimamål og FNs bærekraftsmål

Økt kapasitet i kraftnettet vil bidra særlig positivt til *bærekraftmål 7 – ren energi til alle* og *9 – industri, innovasjon og infrastruktur*. Videre er tilgang på ren energi en forutsetning for å nå *bærekraftmål 13 – stoppe klimaendringene* og dermed også fylkets klimamål. Tiltakene vil også bidra positivt til *bærekraftmål 8 – anstendig arbeid og økonomisk vekst*, ettersom tilgang på kraft er en forutsetning for omstilling og vekst i næringslivet.

Saken har imidlertid også en rekke negative konsekvenser for FNs bærekraftmål, særlig knyttet til nedbygging av og påvirkning på skogs- og jordbruksområder. Særlig mål nr. *15 – Livet på land*, siden det er avdekket svært alvorlige konsekvenser for sårbare naturtyper. Nedbygging av natur og matjord vil også bidra til klimagassutslipp fra arealbruksendringer knyttet til

bærekraftmål 13 og noe redusert matsikkerhet *ift. bærekraftmål 2*. Det er også avdekket noe negative konsekvenser for vannmiljø og dermed *bærekraftmål 6 – rent vann*.

Fylkesdirektørens vurdering

Energi, klima og natur

Samlet vurderes tiltakene i saken å gi samfunnsnytte som følge av økt nettkapasitet og forsyningssikkerhet for kraft i Vestfold. Dette vurderes som særskilt viktig i en tid med begrenset nettkapasitet og stor forventet forbruksvekst i kommende år. Tiltakene støtter opp under hovedmålene i Vestfoldplanen (2024-2028) om å *øke energiforsyningen* og *tilrettelegge for høy verdiskaping*, samt til oppnåelse av fylkets klimamål – ettersom tilgang på kraft er en forutsetning for energiomstilling.

Samtidig vil tiltakene til sammen medføre nedbygging av natur og karbonrike areal, og derfor ha negative konsekvenser for *fylkesmål nr. 3 - Vestfold er et fylke som tar vare på natur, Oslofjorden og klima.* For 420 kV-kraftledningen vil dette følge av skogrydding, etablering av anleggs- og deponiområder og master. Omfanget av ryddebeltet alene vil bli betydelig, ettersom traséen vil ha en lengde på ca. 60 km og bredde på 40 meter, der store deler av strekningen vil gå gjennom skogsområder, uavhengig av trasévalg. Med hensyn til konsekvensene for natur og klima vurderer fylkesdirektøren at det er avgjørende at valgt trasé tar sikte på å unngå sårbare naturtyper og de mest karbonrike arealene som myr, våtmark og skog med høy bonitet, så langt som mulig, jf. Statlige planretningslinjer for klima og energi (2024). Dette kan oppnås ved å velge alternativ og varianter som unngår naturområder og ved gjenbruk av eksisterende traseer og infrastruktur. Det oppfordres også til å vurdere forkastede alternativer – eksempelvis trasé langs E18, for å samle og begrense inngrep til infrastruktur. Av meldte alternativer, fremstår 4.0 som mest hensiktsmessig med tanke på energiforsyning, siden traséen ligger nærmere byene og næringsområder – og dermed forbruket. Før konsekvensutredningen foreligger, er det imidlertid vanskelig å vurdere konsekvensene av de to alternativene for klima og natur.

I videre utredning av traséen for ledningen bør den samlede virkningen for klima og natur utredes i et livsløpsperspektiv. Det bør utredes påvirkning på sårbar natur og klimagassutslipp fra arealbruksendringer. Utredningen bør også inkludere overordnede vurderinger av de positive klimaeffektene, som følge av økt nettkapasitet, og dermed økt mulighet for energiomstilling i regionen. Med tanke på tiltakenes samlede omfang og konsekvens, oppfordres det til å vurdere et bredt spekter med avbøtende tiltak for å redusere fotavtrykket på natur og klima. Eksempelvis å begrense skogrydding til et minimum, benytte anleggsmaskiner og materialer med lavt klimafotavtrykk, samt legge opp til bærekraftig massehåndtering. Det bør også vurderes hvordan ulike arealer med midlertidig bruk skal tilbakeføres, transformeres eller restaureres etter anleggsperioden. Eksempelvis deponi- og anleggsområder.

Søknad om bygging og drift av Tønsberg, Gulliåsen og Askehaug trafo-stasjoner er kommet til konsesjonsstadiet og konsekvensene for klima, natur og energiforsyning er utredet. Utredningene fremstår tilstrekkelige og plasseringen av de ulike stasjonene og ledningene vurderes å være hensiktsmessig i forhold til å unngå nedbygging av natur og karbonrike areal, så langt det lar seg gjøre - Størsteparten av permanente inngrep vil skje i områder avsatt til

næring eller energiforsyning, men det vil også være inngrep i LNF-områder knyttet til master og ryddebelte under ledninger.

Etableringen av trafo-stasjonene vil medføre konsekvenser for sårbare naturtyper og ha negativ påvirkning på arealenes evne til å binde karbon, både i forbindelse med stasjonene og ryddebeltet under ledningene, inkludert master. Det oppfordres derfor i detaljplanleggingen å arbeide videre med avbøtende tiltak. Sårbar natur bør unngås der det er mulig, særlig ved valg av ledningstraseer og endelig plassering av master, anleggsområder og deponi. Der det ikke er mulig å unngå sårbare naturområder, bør inngrep begrenses så mye som mulig. Behovet for stasjonene og ledningene fremstår som stort. Det stilles imidlertid spørsmålstegn ved om det er nødvendig å plassere permanent deponi på et naturområde med stor verdi og dyrka mark. Fylkesdirektøren mener det er grunnlag for å be NVE stille krav i konsesjonen om at det en unngår å plassere deponiet på viktig natur og dyrka mark. Deponiet bør heller utvides i andre retninger. Dersom natur og dyrka mark skal benyttes, bør det stilles krav om tilbakeføring/omgjøring til natur og dyrka mark.

Plan og friluftsliv

Området som er aktuelt for etablering Tønsberg og Gulli transformatorstasjon, er i gjeldende kommuneplan for Tønsberg kommune i hovedsak avsatt til næring. Å samle inngrep i arealer som er eller skal omdisponeres anses som fornuftig. Samtidig er det viktig at premissene for den opprinnelige omdisponeringen, herunder muligheten for avbøtende tiltak ikke umuliggjøres.

Gulliåsen *er i regional plan for bærekraftig arealpolitikk* vist som et område med regionalt viktig grønnstruktur (B-verdi) og er registrert som et svært viktig friluftsområde- nærturterreng med stor brukerfrekvens i Naturbase. Over Gulliåsens østre side er det også en merket turvei som går fra parkeringsplassen ved Nauen og til Signalen. Etablering av trafoene og tilhørende infrastruktur vil, sammen med fremtidig utvikling av næringsområdet, forringe rønnstrukturen. Det er derfor viktig at etablering av trafoene og utvikling av næringsområdet ses i sammenheng slik at avbøtende tiltak oppnår ønsket effekt. Fylkesdirektøren registrerer at det planlegges omlegging av den merkede turveien, men at det ikke er konkludert med en løsning. Det oppfordres til dialog med grunneiere, friluftsorganisasjoner og kommunen for å optimalisere løsningen. Det er fremhevet at det skal ses på et alternativ vest for trafoene. Det oppfordres til å også vurdere et østlig alternativ, samt at det ses på mulighet for tilrettelegging for økt bruk av Svartåsen som friluftsområde, med utgangspunkt i parkeringsplassen på Nauen.

Jordvern

For meldingen om oppgradering til 420 kV-ledning vurderes det at traséen for alternativ 2.0 vil gi minst beslag av dyrka og dyrkbar mark i Vestfold. For søknad om konsesjon for trafo-stasjonene skal det lages matjordplan for matjord som blir berørt. For deponiet bør det vurderes, sammen med kommunen og grunneier, om det kan bygges opp et deponi som kan avsluttes som fulldyrka matjordareal. Det kan skje enten ved å bruke masser fra disse prosjektene eller fra andre prosjekter. Plassering av master er også vesentlig inn mot trafoene og langs ny trasé for 420 kV-ledning. Det må tas hensyn til arrondering og driftsmessige forhold, slik at mastene i så liten som mulig grad forringer muligheten for jordarbeid og matproduksjon.

Det må derfor være tett dialog med grunneier og lokal landbruksforvaltning når endelig plassering av master foreslås.

Kulturarv

Melding om 420 kV-ledning:

Begge alternativer vil berøre kulturmiljø, historisk bosetting og gårder i Vestfold.

Alternativ 2.0 - den nordøstlige forbindelsen

Dette alternativet følger i all hovedsak eksisterende linjevalg gjennom Larvik, Sandefjord og Tønsberg kommuner. Traseen går likevel gjennom nytt terreng og vil utløse krav om arkeologisk registrering.

Alternativ 4.0 - den sørøstlige forbindelsen

I Larvik kommune fra Farris og til over Lågen deler alternativ 4.0 seg i to. Det nedre alternativet, alternativ 4.0b, krysser over Lågen gjennom øvre del av kulturmiljøet Hedrum kirke og gravfelt. Dette er et utvalgt kulturmiljø med regional og nasjonal verneverdi, og fylkeskommunen vurderer hvilke konsekvenser alternativ 4.0b har for kulturmiljøet som negative.

I Sandefjord går alternativ 4 tett på bygdeborgen Storås, ID2221. I Tønsberg deler traseen seg ved Freste inn i alternativ 4.01 og 4.01a. Alternativ 4.01a går tett på to bygdeborger, henholdsvis Frestiåsen, ID61847 og Storås, ID42105, og konsekvensene vurderes som negative for kulturmiljøene ved alternativ 4.01a.
Ut ifra kjent kunnskap har alternativ 4 størst negative konsekvenser og innvirkning på allerede kjente automatisk fredete kulturminner og kulturmiljø. Det er samtidig viktig at begge alternativene utredes grundig. Eksisterende kunnskap vurderes ikke som tilstrekkelig.

Krav om arkeologisk registrering

Tiltaket 420 kV-ledning utløser krav fra Vestfold fylkeskommune om arkeologisk registrering innenfor traseen og byggeforbudssonen på ca. 40 meter. Det vil også gjelde for områder knyttet til anleggsveier, lagringsplasser og annet knytte til anleggsfasen. Dette gjelder alle alternativene i meldingen.

Registrering vil bli utført med overflateregistrering og prøvestikking, samt kjøring av georader og/eller sjakting i utvalgte områder i dyrka mark. Seksjonk kulturarv vil gå i dialog med Statnett med tanke på å utarbeide tilstrekkelige budsjetter knyttet til arkeologisk registreringer innenfor trasealternativene. Det vises til tidligere dialog, og fylkeskommunen ber om at Statkraft tar direkte kontakt med seksjon kulturarv for å avtale møte om videre prosess. Ut ifra planlagt framdrift med igangsettelse av utbygging i løpet av 2027 bør arkeologiske registreringer gjennomføres så raskt som mulig.

Utredningstema kulturmiljø

Temaet Kulturmiljø skal utredes. Fylkesdirektøren presiserer at dette også gjelder kulturminner og kulturmiljø som er fra etter 1536 (og som ikke er automatisk fredet) både av lokal, regional og nasjonal verdi. Metodikken er som følger og det bes om at dette presiseres under fremgangsmåte (kap 9.7)

- Hente inn eksisterende kunnskap
- Kartlegging og befaring/hente inn ny kunnskap

- Dele inn i delområder
- Sette verdi
- Vurdere påvirkning
- Vurdere avbøtende tiltak
- Sette konsekvens for delområder
- Sammenstille konsekvens for temaet
- Vurdere usikkerhet
- Presentere og rangere alternativ ut fra konsekvensene for temaet

Særlig viktig er punktet om at det skal innhentes kunnskap der det er nødvendig. Det skal sørges for at temaet blir tilstrekkelig utredet. Dette vil for eksempel gjelde de mange seterområdene som de nye traseene berører. Disse seterområdene er markert i kart, men selve setermiljøene er ikke definert og avmerket.

Det presiseres at veilederne det henvises til er erstattet av nye veiledere, se Riksantikvarens oversikt over veiledere: https://riksantikvaren.no/veileder/. Det bør inn i utredningsteksten at man skal benytte M 1941 – Konsekvensutredning av klima og miljø. Se: https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/overvaking-arealplanlegging/arealplanlegging/konsekvensutredninger/.
Kulturarv kan være behjelpelig i arbeidet med konsekvensutredning.

Tønsberg trafo:
Forholdet til bygdeborgen Storås
Trafostasjonen vil få betydelig landskapsvirkning og vil virke utilbørlig skjemmende for bygdeborgen Storås, ID 42105. Utilbørlig skjemming av automatisk freda kulturminner er forbudt med mindre det foreligger tillatelse etter kulturminneloven § 8. I eksisterende reguleringsplan for næringsområdet Ødegården er det gitt tillatelse til utilbørlig skjemming av bygdeborgen, men også satt inn bestemmelser om høydebegrensning og materialbruk, som er ment å i noen grad bøte av for skjemmingen. Etter forskrift om fastsetting av myndighet mv. etter kulturminneloven §§ 3 (2) og 4, har Vestfold fylkeskommune myndighet til å gi slik tillatelse basert på tilrådning fra Kulturhistorisk museum. For å kunne vurdere dette spørsmålet er det behov for mer kunnskap om utformingen av det endelige tiltaket, og det er behov for videre dialog med Statnett om dette.

Forholdet til automatisk freda boplasser fra steinalder
I oversiktskartet på konsesjonssøknadens side 2 vises traseer for ny terrengtransport med grønn stiplet linje. Tre av disse berører automatisk freda kulturminner på en måte som krever tillatelse i henhold til kulturminneloven. Det dreier seg om Askeladden-ID 236309, ID 263308 og ID 262463. ID 236309 er omsøkt frigitt av LEDE i forbindelse med Gulliåsen trafo. På grunn av tiltakenes samfunnsmessige betydning er fylkesdirektøren innstilt på å vurdere tillatelse til inngrep i disse kulturminnene. Disse gis eventuelt med all sannsynlighet med vilkår om arkeologisk undersøkelse av lokalitetene. I henhold til kulturminnelovens § 10 vil evt. tiltakshaver bære kostnaden for en utgravning. Fylkesdirektøren ber også om også om at det vurderes om det er mulig å unngå inngrep i lokalitetene, og imøteser dialog også om dette.

Feltarbeid

En del tiltak vist i planen ligger i områder med potensial for ytterligere funn av automatisk freda kulturminnelokaliteter, men der det ikke har vært gjennomført registrering tidligere. I henhold til kulturminneloven (kulml) § 9 må det utføres en arkeologisk registrering før det kan gis endelig uttalelse med hensyn til automatisk freda kulturminner. Det er i første rekke overflateregistrering og prøvestikk med spade etter ikke synlige automatisk fredete kulturminner som er aktuelt. Kostnadsoverslag for undersøkelsen vil oversendes Statnett parallelt med konsesjonsbehandlingen. Frist for bestilling av registreringen er 1. juli dersom den ønskes gjennomført samme sesong. Det gjøres oppmerksom på at arkeologiske registreringer bare kan utføres på bar og frostfri mark. Den arkeologiske feltsesongen er normalt fra midten av april til november.

Når den samlede påvirkningen på automatisk freda kulturminner er kartlagt, kan Statnett ta stilling til om det skal søkes om tillatelse til inngrep/utilbørlig skjemming ihht. kulturminnelovens § 8 første ledd.

<u>Gulliåsen trafo:</u>
Det er gjennomført arkeologisk registrering i forbindelse med tiltaket.
LEDE har søkt om tillatelse til inngrep i fire kulturminnelokaliteter som kommer i konflikt med stasjonen (305167, 305168, 305169 og 236309). Etter forskrift om fastsetting av myndighet mv. etter kulturminneloven §§ 3 (2) og 4, har fylkeskommunen myndighet til å gi slik tillatelse basert på tilrådninger fra gjeldende forvaltningsmuseum, og i denne saken har museet allerede gitt sin uttale, der det anbefales tillatelse med vilkår om arkeologisk utgravning av lokalitetene. Fylkesdirektøren er dermed innstilt på å gi tillatelse til inngrep i saken, men vil se saken mest mulig i sammenheng med Tønsberg trafo før selve vedtaket fattes. Ettersom ikke hele omfanget av automatisk freda kulturminner er kjent i saken om Tønsberg trafo må det avklares om det er rom for å ferdigstille alt feltarbeidet før endelig vedtak om tillatelse til inngrep fattes, slik at de to sakene kan behandles helhetlig.

<u>Askehaug trafo:</u>
Dispensasjoner
Bare ett sted er det per nå kjent automatisk freda kulturminner som kommer i konflikt med planene. Det dreier seg om Askeladden-ID 100568, boplass fra steinalder, som ligger under planlagt ny ledningstrasé på gbnr 494/1. Tiltaket er i konflikt med kulturminnelovens forbud mot utilbørlig skjemming av automatisk freda kulturminner. I lys av den samfunnsmessige betydningen tiltaket har, anser Kulturarv at tiltaket kan tillates slik det er, men ber samtidig LEDE om å vurdere om traséen her kan justeres.

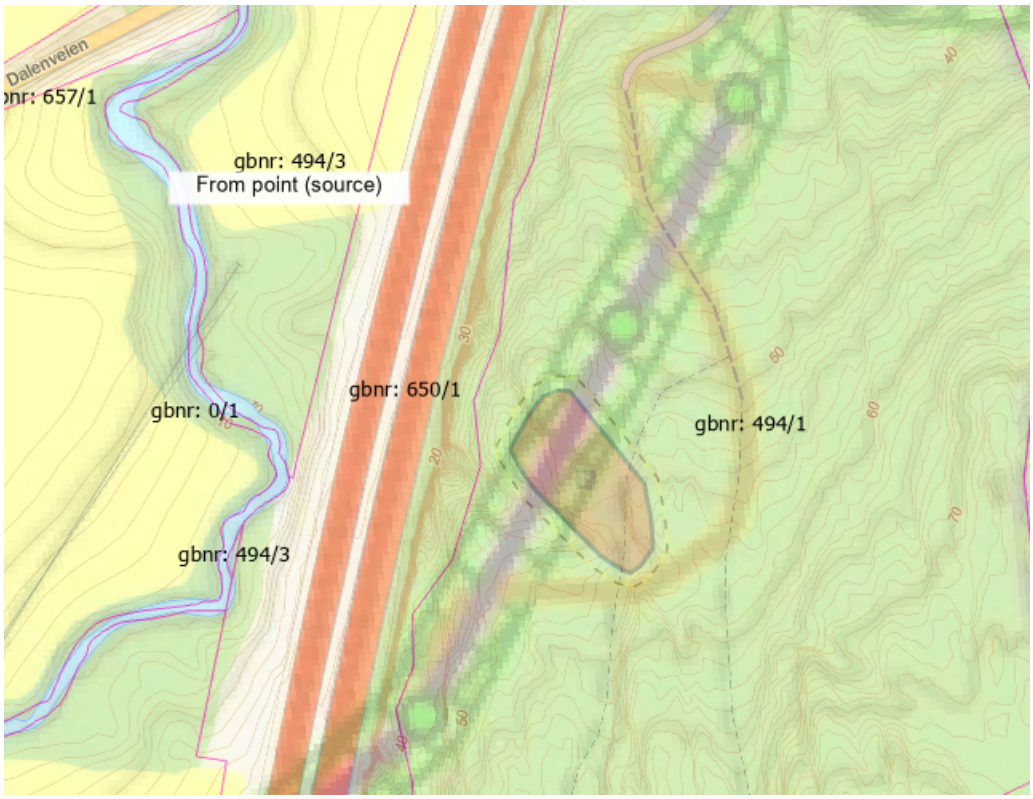

Figur 1. Skjermdump, forhold mellom tegnet ledningstrasé, mastepunkt og kulturminne (rødt med gul stipling).

Omkring ledningstraseen etableres et ryddebelte. Hogst og vedlikehold av trær og kratt over kulturminner krever ikke tillatelse etter kulturminneloven, men tiltakshaver er ansvarlig for at kulturminnene ikke skades i prosessen. Det vil si at det ikke kan kjøres skogsmaskiner over kulturminnene, og trær må hogges på en skånsom måte, og uten at røtter dras opp eller virke slepes langs bakken. Helst må all hogst skje på vinteren, når det er tele i bakken. Dersom endelig trasé skal passere over kulturminnet, må derfor hensynene her innarbeides i rutinebeskrivelser eller liknende for vedlikehold av ledningsnettet.

Dersom LEDE finner at traseen skal opprettholdes som den er, må det søkes om tillatelse til utilbørlig skjemming av kulturminnet, i henhold til kulturminnelovens § 8 første ledd. LEDE Dersom fylkeskommunen gjennomfører utbedringene av fiskevandringshindrene skal tiltakene meldes inn i Vann-nett i kommenende planperiode for Regional vannforvaltningsplan, som tiltak for å forbedre hydromorfologiske forhold å om å vurdere hvorvidt arbeidene med mastepunktene sør og nord for kulturminnet vil kunne påvirke kulturminnet. Mastepunktet nord for kulturminnet er tegnet om lag 15 meter fra fredet areal.

Feltarbeid

Transformatorstasjonen legges innenfor areal som allerede er undersøkt mtp. bestanden av automatisk freda kulturminner. En del av det planlagte nybygde ledningsnettet ligger allikevel i områder der det ikke har vært gjort kartlegginger, og som har høyt potensial for funn av automatisk freda kulturminner. I henhold til kulturminneloven (kulml) § 9 må det derfor utføres en arkeologisk registrering før det kan gis endelig uttalelse til planforslaget. Undersøkelsen i dyrket mark vil i første omgang foregå ved bruk av georadar. Deretter vil det være behov for å sjekke ut enkelte data med hjelp av gravemaskin- registrering før det kan gis endelig uttalelse

med hensyn til automatisk freda kulturminner. I skogsarealene er det overflateregistrering og prøvestikk med spade etter ikke synlige automatisk fredete kulturminner som er aktuelt. Kostnadsoverslag for undersøkelsen vil oversendes LEDE parallelt med konsesjonsbehandlingen. Frist for bestilling av registreringen er 1. juli dersom den ønskes gjennomført samme sesong. Det gjøres oppmerksom på at arkeologiske registreringer bare kan utføres på bar og frostfri mark. Den arkeologiske feltsesongen er normalt fra midten av april til november.

Når den samlede påvirkningen på automatisk freda kulturminner er kartlagt, kan Lede ta stilling til om det skal søkes om tillatelse til inngrep/utilbørlig skjemming ihht. kulturminnelovens § 8 første ledd.

Samferdsel

Etablering av ny 420 kV overføringsledning for strøm fra Bamble til Tønsberg, og etablering av nye trafostasjoner i Tønsberg medfører behov for å anlegge både anleggsveier og mer permanente veier for fremtidig drift og oppfølging av linjenettet. Fylkeskommunen er veieier for fylkesveinettet, og etablering av nye anleggsveier, samt utvidet bruk av eksisterende avkjørsler til fylkesvegnettet må søkes og godkjennes etter veglovens §§ 40 – 43. Evt. skal veier som kobler seg direkte på europa- og riksveinettet håndteres av Statens vegvesen.
Det vil i denne sammenhengen bli stilt krav om at avkjørsler fra fylkesveinettet utformes i tråd med de normaler som er gitt i Statens vegvesens håndbøker, og at frisikt og andre krav oppfylles før nyetablering igangsettes. Fylkesdirektøren viser med bakgrunn i lovverkets bestemmelser til at det vil være krav om at søknad om ny eller endret avkjørsel fra fylkesveinettet er godkjent før byggearbeidene igangsettes.

Dersom det planlegges arbeid langs eller det skal krysses over fylkesveinettet, må det foreligge en godkjent arbeidsvarslingsplan. Vegvesenet skal kontaktes i forbindelse med godkjenning av arbeidsvarslingsplan. Disse godkjenningene må søkes særskilt, og gis etter Veglovas bestemmelser. De vil derfor ikke være en del av en evt. konsesjon gitt av NVE.
Etablering av overføringsledninger vil medføre kryssing av en rekke fylkesveier i Vestfold fylke. Det er viktig at overføringsledningen planlegges med nødvendig frihøyde i disse kryssingene, for å unngå konflikt med vegeiers behov for regelmessig tilgang med anleggsmaskiner, kranbiler mv. til drift av veinettet. Fylkeskommunen har behov for å ha en fri arbeidshøyde på XXX meter uten sikkerhetsbegrensninger for å kunne drifte vegnettet på en hensiktsmessig måte. Det forutsettes at NVE ivaretar dette behovet som del av evt. konsesjon.

Geologiske forekomster

Fylkesdirektøren mener det er viktig at geologisk mangfold vurderes under naturmangfold, et tema med forankring i naturmangfoldloven §1.

Forslaget til utredningsprogrammet har ikke vurderinger rundt geologiske forekomster som metaller, mineraler, naturstein og byggeråstoffer. Slike forekomster er kartlagt av NGU i databaser over «mineraler, metaller og naturstein» og «grus og pukk», og klassifisert fra lokal til internasjonal verdi.

Vestfold har flere viktige forekomster som bør vurderes sikret mot arealbinding, blant annet:

- **Larvikittforekomstene** som er av internasjonal betydning og utgjør et betydelig næringsgrunnlag for regionen.

- **Metall- og mineralforekomster** av strategisk betydning, som bør vurderes ivaretatt for framtidig ressursutnyttelse.
- **Byggeråstoffer** (sand, grus og pukk) er viktige for regional forsyning til bygg- og anleggsnæringen. Forekomster med gunstig plassering i nærhet av by og hovedtransportårer er av særlig interesse.

Vurdering av handlingsrom
Til melding om oppgradering av kraftledningen mellom Porsgrunn-Tønsberg til 420 kV, vurderes det å være handlingsrom til å gi innspill til valg av alternativ trasé – altså alternativ 2.0 eller 4.0, samt de ulike variantene i hvert alternativ. Fylkeskommunen kan også gi innspill til utredningskrav som bør stilles – eksempelvis om naturmangfold, påvirkning på matsikkerhet, forsyningssikkerhet for kraft m.m.

Til konsesjonssøknadene om Tønsberg, Gulliåsen og Askehaug trafo-stasjoner vurderes det å være handlingsrom til å enten støtte eller ikke støtte konsesjonssøknadene. Fylkeskommunen kan også gi innspill på plassering av master og ledninger, samt plassering og omfang av deponi og annen midlertidig arealbruk. Det er også mulig å be NVE stille krav i konsesjonen, eksempelvis om tilbakeføring/omgjøring av arealer og/eller utredninger som skal gjennomføres. Eventuelle krav som stilles av NVE i konsesjonen er juridisk bindende og må gjennomføres av initiativtaker. Det vurderes på dette stadiet å være et mindre handlingsrom til å si noe om plasseringen av selve stasjonene, som er grundig utredet over lang tid.

Fylkesdirektøren vurderer at tiltakene samlet sett vil gi stor samfunnsnytte gjennom økt kapasitet, forsyningssikkerhet og tilrettelegging for grønn omstilling og verdiskaping i regionen. Oppgraderingen av transmisjonsnettet i Vestfold anses som nødvendig for å møte framtidig forbruksvekst og for å nå fylkets mål for energi og klima. Samtidig vil tiltakene medføre betydelige inngrep i natur- og landbruksområder, samt gi negative virkninger for kulturmiljø, landskap og friluftsliv.

Konklusjon/anbefaling

Fylkesdirektøren anbefaler r at fylkeskommunen i høringssvaret støtter både meldingen om oppgradering av 300 kV-ledningen og konsesjonssøknadene for Tønsberg, Gulliåsen og Askehaug transformatorstasjoner, men understreker at gjennomføringen må baseres på bærekraftige løsninger og tydelige krav til avbøtende tiltak. Det bør stilles krav om å minimere klimagassutslipp, redusere inngrep i sårbar natur og dyrka mark, ivareta kulturmiljø og sikre gode løsninger for friluftsliv og landskap.

Vedlegg:
Melding om oppgradering av 300 kV-kraftledning Bamble-Porsgrunn-Tønsberg
Konsesjonssøknad Tønsberg transformatorstasjon
Konsesjonssøknad Gulliåsen transformatorstasjon
Konsesjonssøknad Askehaug transformatorstasjon